

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Berislavićeva 11, Zagreb

Poslovni broj: 7 PŽ-818/2021-3

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

I

R J E Š E N J E

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Mirte Matić, predsjednice vijeća, Ružice Omazić, sutkinje izvjestiteljice, i Božene Zajec, članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja STEČAJNA MASA DURATA d.o.o. u stečaju, OIB 01175406211, Dugo selo, Industrijska 1, kojeg zastupa punomoćnik Mićo Ljubenko, odvjetnik u Zagrebu, protiv tuženika PRVI FAKTOR d.o.o. u likvidaciji, OIB 63278028623, Zagreb, Hektorovićeve 2, kojeg zastupa punomoćnik Martina Pancer, odvjetnik u Zagrebu, radi pobijanja pravnih radnji stečajnog dužnika, odlučujući o tuženikovoju žalbi protiv presude Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-2739/2018 od 16. prosinca 2020., u sjednici vijeća održanoj 24. rujna 2021.

p r e s u d i o j e

Odbija se tuženikova žalba kao neosnovana i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-2739/2018 od 16. prosinca 2020. u točki III./ izreke.

r i j e š i o j e

I. Ukida se presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-2739/2018 od 16. prosinca 2020. u točkama I./, II./ i IV./ izreke i u tom dijelu se predmet vraća prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

II. O troškovima postupka nastalim povodom pravnog lijeka prvostupanjski sud će odlučiti u konačnoj odluci.

Obrazloženje

1. Pobijanim dijelom prvostupanjske presude je utvrđeno da je bez pravnog učinka prema stečajnoj masi Ugovor o cesiji broj 274/09 od 24. ožujka 2009. sklopljen između Durata d.o.o. kao cedenta i Prvi faktor d.o.o. kao cesionara (točka I./ izreke) te je tuženiku naloženo da tužitelju isplati iznos od 127.718,05 kn s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama tekućim od 16. prosinca 2020. do isplate po stopi propisanoj za tražbine koje proizlaze iz ostalih odnosa (točka II./ izreke). Tuženikov prigovor radi prebijanja od 5. rujna 2019. je odbačen kao

nedopušten (točka III./ izreke). Tuženiku je naloženo da tužitelju naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 19.805,00 kn (točka IV./ izreke).

2. Protiv tog dijela prvostupanjske presude žalbu je podnio tuženik iz svih zakonom dopuštenih žalbenih razloga. Tuženik osporava ocjenu prvostupanjskog suda glede znanja tuženika za namjeru dužnika da pobijanom radnjom oštetiti vjerovnike, navodeći da tuženik nije znao da tužitelju prijeti nesposobnost za plaćanje, te da iz Očevidnika o redoslijedu plaćanja Financijske Agencije na temelju kojeg je sud utvrdio odlučne činjenice ne proizlazi znanje tuženika da se radnjom oštećuju vjerovnici. Prvostupanjski sud nije saslušao svjedoke koje je tužitelj predložio na spornu okolnost postojanja namjere za oštećenjem vjerovnika. U odnosu na tuženikov prigovor radi prebijanja, poziva se na presudu zbog ogluhe od 25. kolovoza 2010. kojom je utvrđeno da su pljenidba i prijenos novčanih sredstava s računa Prvi faktor d.o.o., provedeni na temelju ovršne isprave – presude Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-548/2016 od 8. srpnja 2016., nedopušteni. S obzirom na to da je tužitelj dužan tuženiku preko jedan milijun kuna, tuženik je izjavio prijeboj sukladno čl. 105. st. 3. Stečajnog zakona kojom je propisano da će prijeboj biti dopušten ako se radi o tražbini koja je oživjela uspješnim pobijanjem pravnog posla dužnika. Tuženik ukazuje i na pravno shvaćanje zauzeto na 22. sjednici Odjela trgovačkih i ostalih sporova Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske održanoj 24. rujna 2015. prema kojem su „u parnici koju stečajni dužnik vodi protiv stečajnog vjerovnika kompenzabilna protutužba i prigovor radi prebijanja dopušteni ako se odnose na tražbinu do visine tužiteljeve tražbine, iako tuženikova tražbina nije prijavljena u stečajnom postupku nad stečajnim dužnikom.“ Predlaže preinačiti, a podredno ukinuti pobijanu presudu i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

3. Odgovor na žalbu nije podnesen.

4. Žalba je djelomično osnovana.

5. Ispitavši pobijanu presudu sukladno odredbi čl. 365. st. 1. i 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 i 70/19; dalje: ZPP) u granicama razloga navedenih u žalbi, pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a i na pravilnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud nalazi da pobijana presuda nije pravilna niti zakonita, osim u dijelu kojim je odlučeno o dopuštenosti prigovora radi prebijanja od 5. rujna 2019.

6. Predmet ovoga spora je utvrđenje da je bez pravnog učinka prema stečajnoj masi tužitelja Ugovor o cesiji broj 274/09 koji je sklopljen 24. ožujka 2009. između Durata d.o.o. kao cedenta i Prvi faktor d.o.o. kao cesionara (dalje: Ugovor o cesiji) i s tim u svezi zahtjev za povrat u stečajnu masu svih imovinskih koristi koje je tuženik ostvario pobožnom pravnom radnjom, odnosno povrat iznosa od 127.718,05 kn.

7. Pazeći po službenoj dužnosti na pravilnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud nalazi da je pravilno prvostupanjski sud ocijenio da je tužba u ovoj pravnoj stvari pravovremena jer je stečajni postupak nad tužiteljem otvoren 12. travnja 2011., dok je tužitelj podnio tužbu 11. travnja 2013., dakle, unutar prekluzivnog roka od dvije godine od dana otvaranja stečajnog postupka, sve sukladno čl. 141. st. 2. i 4. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj 44/96, 161/98, 29/99, 129/00, 123/03, 197/03, 187/04, 82/06, 116/10, 25/12, 133/12 i 45/13; dalje: Stečajni zakon). Iz stanja spisa proizlazi sa je stečajni sudac dao odobrenje stečajnom upravitelju na podnošenje ove tužbe sukladno odredbi čl. 141. st. 4. Stečajnog zakona.

8. Pravilno je prvostupanjski sud ocijenio, a takav zaključak svojim žalbenim navodima žalitelj ne dovodi u pitanje, da su ispunjene opće pretpostavke propisane odredbom čl. 127. Stečajnog zakona za pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika jer je radnja (Ugovor o cesiji) poduzeta prije otvaranja stečajnog postupka (radnja je poduzeta 24. ožujka 2009., dok je stečajni postupak otvoren 12. travnja 2011.), radi se o takvoj radnji kojom se remeti ujednačeno namirenje stečajnih vjerovnika, te bi uspješnim pobijanjem te radnje došlo do povećanja stečajne mase, a time i povećanja mogućnosti za potpunije namirenje stečajnih vjerovnika, sve imajući u vidu da je rješenjem stečajnog suda broj St-409/10 od 20. ožujka 2014. stečajni postupak nad tužiteljem obustavljen i zaključen zbog nedostatnosti stečajne mase za pokriće troškova stečajnog postupka.

9. Međutim, osnovano žalitelj osporava pravilnost zaključka prvostupanjskog suda o tome da su u konkretnom slučaju ispunjene posebne pretpostavke za pobijanje pravne radnje propisane odredbom čl. 131. Stečajnog zakona, pravilno ukazujući da se znanje tuženika o namjeri stečajnog dužnika da ošteti svoje vjerovnike ne može utvrđivati na temelju izvatka iz Očevidnika redoslijeda osnova za plaćanje, kako je to ocijenio prvostupanjski sud.

11. Odredbom čl. 131. Stečajnog zakona, pozivom na koju tužitelj pobija Ugovor o cesiji, je propisano da se pravna radnja koju je dužnik poduzeo u posljednjih deset godina prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili nakon toga s namjerom da ošteti svoje vjerovnike, može pobijati ako je druga strana u vrijeme poduzimanja radnje znala za namjeru dužnika, s time da se namjera pretpostavlja ako je druga strana znala da dužniku prijeti nesposobnost za plaćanje i da se radnjom oštećuju vjerovnici (st. 1.). Smatrat će se da je vjerovnik znao da dužniku prijeti nesposobnost za plaćanje i da se radnjom oštećuju vjerovnici ako je znao ili je morao znati za okolnosti iz kojih se nužno moralo zaključiti da je dužnik nesposoban za plaćanje i da se radnjom oštećuju vjerovnici (st. 2.).

12. Iz činjeničnih utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da su sve osnove za plaćanje, koje su bile dostavljene bankama koje su vodile račune dužnika u razdoblju od 22. listopada 2008. do 12. travnja 2011. (kada je otvoren stečajni postupak), ostale neizvršene, a među neizvršenim osnovana je bila i tuženikova pod poslovnim brojem OV-5155/2006 dostavljena banci 23. siječnja 2009. po kojoj je ostala nenaplaćena tražbina u iznosu od 1.129.440,25 kn. Kako je u vrijeme sklapanja Ugovora o cesiji bilo evidentirano 70 neizvršenih osnova za plaćanje u Očevidniku redoslijeda plaćanja po kojima su obveze tužitelja iznosile ukupno

4.700.066,29 kn, prvostupanjski sud pravilno zaključuje da je tužitelj bio nesposoban za plaćanje u trenutku sklapanja Ugovora o cesiji jer je imao evidentirane nepodmirene obveze u razdoblju duljem od 60 dana, sve sukladno odredbi čl. 4. st. 3. i st. 4. Stečajnog zakona, te je pravilno zaključio da je tuženik morao znati za okolnosti iz kojih se nužno moralo zaključiti da je dužnik nesposoban za plaćanje jer je njegova osnova za plaćanje u trenutku sklapanja Ugovora o cesiji bila neizvršena dulje od 60 dana.

13. Međutim, da bi djelovala zakonska predmnijeva iz čl. 131. st. 2. Stečajnog zakona, potrebno je da je tuženik znao ili morao znati za okolnosti iz kojih se moglo zaključiti da je dužnik nesposoban za plaćanje i za okolnosti iz kojih se nužno moralo zaključiti da se pobijanom radnjom oštećuju vjerovnici, dakle, radi se o pretpostavkama koje kumulativno moraju biti ispunjene. Ugovor o cesiji je nesporno sklopljen u uvjetima kada je tužitelj bio u stanju nesposobnosti za plaćanje te je tuženik iz činjenice što je njegova osnova za plaćanje ostala neizvršena dulje od 60 dana mogao izvesti zaključak da je dužnik nesposoban za plaćanje. Iz činjeničnih utvrđenja prvostupanjskog suda, naime, ne proizlazi da je tuženik znao ili morao znati za okolnosti i koje bi to bile okolnosti iz kojih bi se nužno moralo zaključiti da bi pobijanom radnjom bili oštećeni drugi vjerovnici koji su u redoslijedu naplate prije njega. Tuženik je, zaista, mogao u skladu s odredbom čl. 14. Zakona o platnom prometu u zemlji („Narodne novine“ broj 117/01) tražiti od tužitelja suglasnost za izdavanje podataka o stanju na njegovom bankovnom računu, ali, iz činjeničnih utvrđenja prvostupanjskog suda ne proizlazi da je tužitelj bio spreman dati takvu suglasnost temeljem kojeg bi tuženik mogao crpiti saznanja o tome da je tužiteljev račun blokiran zbog nedostatnosti novčanih sredstava i saznanja o tome da su se prije tuženikove osnove u redoslijedu osnova za plaćanje nalaze osnove drugih vjerovnika koji bi, sklapanjem Ugovora o cesiji radi namirenja, mogli ostati oštećeni.

14. Kako je tužitelj na pripremnom ročištu održanom 5. rujna 2019. na okolnost znanja tuženika za namjeru dužnika da ošteti vjerovnike predlagao saslušanje bivšeg zastupnika po zakonu tužitelja do dana nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka Zdravka Pavkovića, zaposlenike tuženika i to Tomaš Kačaru, koja je potpisala Ugovor o cesiji, Sašu Breintemberge, Dražena Bolta, Tihanu Muck Mišćević i Đurđicu Kovačić, koja je na strani tužitelja sudjelovala u pregovorima, a koje dokazne prijedloge je prvostupanjski sud odbio, premda se radi o adekvatnim dokaznim sredstvima radi utvrđenja odlučne činjenice namjera dužnika da ošteti svoje vjerovnike, pogrešno smatrajući da se radi o nepotrebnim dokaznim prijedlozima, to pobijana presuda ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati (čl. 354. st. 2. t. 11. ZPP-a).

15. U dijelu kojim je odlučeno o nedopuštenosti tuženikovog prigovora radi prebijanja od 5. rujna 2015., kojim tuženik stavlja u prijeboj svoju tražbinu priznatu rješenjem poslovni broj St-409/2010 donesenim u stečajnom postupku otvorenim nad tužiteljem, pobijana odluka je pravilna i zakonita, neovisno o tome što je prvostupanjski sud odbacio prigovor radi prebijanja presudom, umjesto rješenjem.

16. Naime, odredbom čl. 105. Stečajnog zakona je propisano da prijeboj nije dopušten:

1. ako je obveza stečajnoga vjerovnika prema stečajnoj masi nastala tek nakon otvaranja stečajnoga postupka,
2. ako je stečajni vjerovnik svoju tražbinu stekao od drugoga vjerovnika tek nakon otvaranja stečajnoga postupka,
3. ako je stečajni vjerovnik tražbinu stekao ustupom (cesijom) za posljednjih šest mjeseci prije dana otvaranja stečajnoga postupka, a znao je ili morao znati da je dužnik postao nesposoban za plaćanje ili da je protiv njega podnesen prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka. Iznimno, prijeboj će biti dopušten ako se radi o tražbini koja je ustupljena u svezi s ispunjenjem neispunjenih ugovora, ili o tražbini koja je oživjela uspješnim pobijanjem pravnoga posla dužnika,
4. ako je stečajni vjerovnik mogućnost prijeboja stekao pobožnom pravnom radnjom,
5. ako vjerovnik čija se tražbina treba namiriti iz slobodne imovine dužnika, duguje stečajnoj masi.

17. U konkretnom bi slučaju obveza tuženika kao stečajnog vjerovnika na povrat imovinskih koristi stečenih pobijanom pravnom radnjom oživjela tek u slučaju da Ugovor o cesiji bude uspješno pobijen, kako to pravilno zaključuje prvostupanjski sud, dakle, nakon otvaranja stečajnog postupka, a zbog čega prigovor prijeboja, pa tako niti procesnopravni prigovor radi prebijanja ne bi bio dopušten u smislu odredbe čl. 105. t. 1. Stečajnog zakona. Pogrešno je tuženikovo shvaćanje da su u konkretnom slučaju ispunjene pretpostavke za dopuštenost prijeboja propisane odredbom čl. 105. t. 3. Stečajnog zakona, s obzirom na to da se navedena odredba odnosi na tražbine stečene na temelju uspješno pobijanog ugovora o cesiji koji je sklopljen šest mjeseci prije dana otvaranja stečajnog postupka. Ugovor o cesiji pobijan u ovom parničnom postupku je sklopljen u ožujku 2009. godine, dok je stečajni postupak otvoren 12. travnja 2011., dakle, radi se o tražbini koju je tuženik stekao ustupom dvije godine prije otvaranja stečajnog postupka.

18. Tuženik se u žalbi poziva na pravno shvaćanje Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske zauzeto na 22. Sjednici Odjela trgovačkih i ostalih sporova održanoj 24. rujna 2015. prema kojem u parnici koju stečajni dužnik vodi protiv stečajnog vjerovnika kompanzabilna protutužba i prigovor radi prebijanja su dopušteni ako se odnose na tražbinu do visine tužiteljeve utvrđene tražbine, iako tuženikova tražbina nije prijavljena u stečajnom postupku otvorenim nad tužiteljem, pogrešno smatrajući da se radi o pravnom shvaćanju prema kojem bi tuženikov prigovor radi prebijanja istaknut u ovoj pravnoj stvari bio dopušten. Naime, dopuštenost prigovora radi prebijanja treba sagledati u svjetlu materijalnopравnih odredaba o dopuštenosti prijeboja u stečajnom postupku u smislu odredbe čl. 105. Stečajnog zakona, pa u slučaju kada je stečajnom vjerovniku dopušteno izjaviti prijeboj, dopušteno mu je i istaknuti prigovor radi prebijanja u parnici, iako svoju tražbinu koju prebija nije prijavio u stečajnom postupku (isto tako i Vrhovni sud Republike Hrvatske u odluci poslovni broj Revt-57/2014 od 30. rujna 2014. i Revt-4/05 od 1. veljače 2007.). Imajući u vidu pravilno shvaćanje prvostupanjskog suda da tuženiku u konkretnom slučaju ne bi bilo dopušteno u smislu materijalnopравnih odredaba Stečajnog zakona izjaviti prijeboj, to tuženiku nije dopušteno niti podnijeti prigovor radi prebijanja, pa je u tom dijelu odluka prvostupanjskog suda pravilna i zakonita.

19. Slijedom navedenog, ovaj sud je na temelju odredbe čl. 369. st. 1. ZPP-a ukinuto prvostupanjsku presudu u točkama I./, II./ i IV./ izreke i u tom dijelu je vratio predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje. U ponovljenom postupku prvostupanjski sud će izvesti dokazne prijedloge saslušanjem predloženih svjedoka radi razjašnjenja okolnosti postojanja namjere stečajnog dužnika da pobijanom radnjom oštetiti svoje vjerovnike, a nakon čega će donijeti na zakonu osnovanu i pravilnu odluku.

20. U preostalom dijelu (točka III./ izreke) je tuženikova žalba odbijena kao neosnovana i potvrđena je prvostupanjska presuda, jer ne postoje razlozi zbog kojih se pobija niti razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti.

21. Odluka o troškovima nastalim povodom pravnog lijeka se temelji na odredbi čl. 166. st. 3. ZPP-a.

Zagreb, 24. rujna 2021.

Predsjednica vijeća
Mirta Matić

Broj zapisa: **eb2ff-fcb34**

Kontrolni broj: **01033-c8d23-2966e**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:

CN=MIRTA MATIĆ, L=ZAGREB, O=VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Visoki trgovački sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.